

Když je svět rozostřen tak, že si ho dítě nedokáže prohlédnout - včasný záchyt očních vad u dětí

28.2.2025 - | Ministerstvo zdravotnictví ČR

Včasné vyšetření zraku v raném věku pomáhá odhalit refrakční vady (krátkozrakost, dalekozrakost, astigmatismus) a další oční vady, které mohou negativně ovlivnit vývoj dětského vidění a mohou vést k rozvoji tupozrakosti. Právě včasná diagnostika a korekce dioptrických vad, například pomocí brýlí, je klíčová pro správný vývoj zrakových funkcí a prevenci trvalých poruch vidění.

Ministerstvo zdravotnictví ČR ve spolupráci s Národním screeningovým centrem (NSC), Sdružením praktických lékařů pro děti a dorost ČR, Českou oftalmologickou společností ČLS JEP a Českou společností dětské oftalmologie a strabologie významně zvyšují podporu prevence očních vad u dětí zavedením národního programu včasného záchytu závažných očních vad (VZOV) u dětí do tří let věku.

„Vědecké důkazy jasně ukazují, že včasný záchyt očních vad má klíčový vliv na zdravý vývoj zraku dětí. Jsem proto rád, že se nám podařilo zavést jednotný screeningový program, který bude dostupný pro všechny rodiny v České republice. Včasný záchyt závažných očních vad v ordinacích PLDD probíhá již od roku 2022. Momentálně dochází ke kultivaci celého screeningového procesu a jeho přeměnu v národní screeningový program. Aktuálně zapojení PLDD screeningem pokrývají více než čtvrtinu cílové skupiny a naším hlavním cílem je toto pokrytí zvýšit. Díky tomuto programu bude mít ke screeningu přístup každé dítě,“ uvedl ministr zdravotnictví Vlastimil Válek.

Screening probíhá primárně v ordinacích praktických lékařů pro děti a dorost (PLDD), a to mezi 6. a 12. měsícem věku dítěte s kontrolním vyšetřením do 18 měsíců. ***„Vývoj vidění probíhá v prvních letech života, a pokud v tomto období není zrakový vjem optimální, může dojít ke vzniku tupozrakosti. Screening nám dává šanci tuto situaci podchytit včas a zahájit odpovídající léčbu,“*** vysvětluje Ilona Hülleová, předsedkyně Sdružení praktických lékařů pro děti a dorost ČR. ***„Screeningové vyšetření se provádí v ordinacích PLDD vybavených přístrojem vision screener. Síť těchto pracovišť se v poslední době rozšířila a procento vyšetřených dětí neustále roste. Aktuálně je do programu zapojena přibližně jedna pětina ordinací PLDD, což je pro pokrytí cílové populace dostačující,“*** dodává. Primární screening může provést také ortoptista či zrakový terapeut, pokud není v místě bydliště dítěte dostupný PLDD s odpovídajícím přístrojovým vybavením.

„Vyšetření je velmi rychlé, jednoduché a neinvazivní, není tedy třeba rozkapávat oči. Pro změření hodnot refrakce stačí krátký pohled dítěte do kamery přístroje. Při pozitivním výsledku v ordinaci PLDD je dítě odesláno na rescreening k ortoptistovi nebo zrakovému terapeutovi, v případě závažného zjištění je odesláno přímo k oftalmologovi,“ vysvětluje Anna Zobanová, místopředsedkyně České společnosti dětské oftalmologie a strabologie. ***„Včasný záchyt oční vady je klíčový při její následné léčbě, která je nejúčinnější právě v prvních letech života. Pokud dítě vykazuje známky závažné oční poruchy, dojde k řešení problému a případné léčbě u oftalmologa bez nutnosti čekání na termín screeningu. Oční ambulance jsou připraveny postarat se o dětské pacienty v souvislosti s rozšířením screeningu,“***

dodává.

„S odbornými společnostmi jsme připravili jednotný systém včasného zachytu, který budeme pravidelně vyhodnocovat pro zajištění maximální efektivity a organizace jednotlivých kroků screeningu. Za tímto účelem byla připravena metodika screeningu. Seznam ordinací, kde bude screening dostupný, je zveřejněn na webových stránkách NSC. Rodiče se mohou o možnostech vyšetření informovat u svého praktického lékaře pro děti a dorost. Screeningový program je plně hrazen z veřejného zdravotního pojištění. Věříme, že díky tomuto programu se podaří snížit výskyt tupožrakosti v dětské populaci a zlepšit šance dětí na kvalitní zrak do budoucna,“ doplňuje Karel Hejduk za Národní screeningové centrum.

<https://mzd.gov.cz/tiskove-centrum-mz/kdyz-je-svet-rozostren-tak-ze-si-ho-dite-nedokaze-prohlednout-vcasny-zachyt-ocnich-vad-u-deti>